

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 358
van **ORTWIN DEPOORTERE**
datum: 26 februari 2018

aan **JO VANDEURZEN**
VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN

Alcoholpreventie - Aanbevelingen

Negen jaar geleden werd de alcoholwetgeving in ons land verscherpt. Daardoor is vandaag alle alcohol verboden voor wie nog geen zestien jaar is, en mag enkel wie meerderjarig is sterke drank consumeren.

Welk effect heeft het opleggen van die minimumleeftijd gehad op het alcoholgebruik? Een groep van Gentse en Luikse onderzoekers kreeg 200.000 euro van de federale overheid om zich over die vraag te buigen. En de eerste aanbeveling is opmerkelijk. Want terwijl verslavingsexperts keer op keer hameren op het verder optrekken van de bestaande leeftijdsgrens, vinden de onderzoekers dat geen prioriteit. "Er zijn veel maatregelen nodig die elk op zich niet volstaan om het drinkgedrag in België te veranderen", stelt de groep. Niet alleen wetgeving, maar ook preventie en handhaving. "Evenals de prijs. Uit ons onderzoek blijkt dat het verhogen daarvan een veel groter effect op het alcoholgebruik heeft dan het verhogen van een leeftijdsgrens."

Bij de Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen (VAD) betreuren ze hun standpunt over de leeftijdsgrens. "Het klopt dat één geïsoleerde maatregel niet genoeg is, maar wij blijven wel geloven dat er met opgetrokken leeftijdsgrens echt wel gezondheidswinst te boeken valt. België blijft een van de weinige landen met zo'n lage grens. En het optrekken ervan kost de overheid helemaal niets."

"Het is niet omdat je een effect via een bepaalde wetenschappelijke methode niet kunt aantonen, dat het er ook helemaal niet is", stelt ook Geert Dom, professor in verslavingspsychiatrie aan de Universiteit Antwerpen.

1. Hoe reageert de minister op de aanbevelingen die uit dit onderzoek voortvloeien, in het bijzonder over de verschuiving in de aanpak (in casu van het verhogen van de leeftijdsgrens naar hogere prijzen)? Treedt de minister de reactie van VAD bij?
2. Heeft de minister overleg met de federale minister van Volksgezondheid over deze resultaten? Is er op dat vlak voortgang en/of een concretisering van een alcoholplan te verwachten?
3. Overweegt de minister bijkomend andere maatregelen die de onderzoekers vooropstellen, te nemen?

ANTWOORD

op vraag nr. 358 van 26 februari 2018

van **ORTWIN DEPOORTERE**

1. Vooreerst is het positief dat het alcoholgebruik bij jongeren afneemt. We merken dat de bewustwording rond alcohol toeneemt en er meer en meer over alcoholgebruik gepraat wordt, ook bij jongeren. Het succes van campagnes zoals 'Tournée Minerale' draagt daar ongetwijfeld toe bij.

We zijn van mening dat we met het Vlaamse preventiebeleid en met het continuüm preventie – hulpverlening dat we ambiëren, reeds grotendeels hebben kunnen anticiperen op de resultaten van dit onderzoek.

Het onderzoek werd vorige week maandag voorgesteld aan verschillende kabinetten binnen de Cel Gezondheidsbeleid Drugs. De resultaten van het onderzoek zijn dus in aanwezigheid van de onderzoekers besproken met de verschillende bevoegde overheden. Daarbij werden verschillende kritische vragen gesteld ten aanzien van het gevoerde onderzoek. Zoals ook in de pers naar voren kwam, gaven de onderzoekers aan dat om een effect te hebben op het alcoholgebruik van jongeren een breed gamma van maatregelen noodzakelijk is. Er dient ingezet te worden op de beschikbaarheid van alcohol, zoals de leeftijd waarop alcohol kan gedronken worden, de prijs van alcoholische dranken, de plaats en het tijdstip waarop alcohol te verkrijgen is, het verbieden van prijsreclame zoals happy hours, het reguleren van marketing, ...

De onderzoekers stelden vast dat er geen uniek effect is van het opvoeren van de minimumleeftijd op vlak van alcoholgebruik bij jongeren. De impact van de minimumleeftijd werd nagegaan op het wekelijks drinken, het ooit-drinken en dronken zijn. Op basis van de geanalyseerde gegevens werd de Belgische situatie vergeleken met andere landen. Ook in andere landen wordt een afname van het alcoholgebruik bij jongeren vastgesteld, zonder dat die landen een wijziging in de minimumleeftijd doorvoerden. Daarom wordt gesteld dat er geen uniek effect van de wetwijziging van de minimumleeftijd is. Het was binnen het onderzoek niet mogelijk om een uitspraak te doen over de invloed van de Belgische wetgeving op de beginleeftijd waarop alcohol voor het eerst gebruikt wordt.

De VAD argumenteert evenwel om toch in te zetten op een aanpassing van de minimumleeftijd. Internationaal onderzoek toont aan, aldus de VAD, dat de minimumleeftijd voor alcohol optrekken effect heeft, en ook de WHO stipt die maatregel aan als 'best practice'. Weinig andere Europese landen hebben nog een minimumleeftijd voor alcohol onder 18 jaar. Uit het onderzoek van HoGent kwam overigens naar voor dat het voor verkopers niet altijd duidelijk is welke alcoholische drank aan een bepaalde leeftijd mag verkocht of geschonken worden. De onderzoekers stelden voor om dit aan te pakken door labels op de etiketten toe te voegen. De problematiek rond de etiketten van alcoholische dranken dient op Europees niveau bekeken te worden. Een duidelijke en uniforme leeftijdsgrens op 18 jaar zou de onduidelijkheid voor verkopers en schenkers kunnen wegwerken. Bijkomend heeft een duidelijke leeftijdsgrens, volgens VAD, een preventieve werking omdat de overheid hiermee de risico's van alcoholgebruik door jongeren benadrukt en bevestigt, wat kadert in de bescherming van de gezondheid van jongeren.

Deze korte situering toont aan dat de probleemstelling voor het al dan niet verhogen van de wettelijke minimumleeftijd voor alcohol niet evident is. Ik vind het positief dat het debat op een genuanceerde en serene manier gevoerd wordt.

2. Zie infra

3. In Vlaanderen organiseren we, zowel vanuit preventie als hulpverlening (Actieplan Geestelijke Gezondheid), al geruime tijd heel wat acties rond alcohol. Zo ondersteunen we de verdere uitbouw van alcoholpreventie, als deel van een algemeen gezondheidsbeleid, in scholen, gezin, vrije tijd, bedrijven, lokale gemeenschap en rechtstreeks naar de burger. We blijven investeren in zowel bestaande als nieuwe methodieken en initiatieven rond alcohol: acties naar scholen (de vaardigheidstrainingen voor leerkrachten van De Sleutel), bedrijven (QADO), vrije tijd (safe 'n sound, Sportivo's), naar ouders ('Als kleine kinderen groot worden'). We bouwen ook de online alcoholhulpverlening (www.alcoholhulp.be en druglijn.be) verder uit. Specifiek rond het beleidsmatig werken rond alcohol (en drugs) op fuiven en clubs ontwikkelde VAD verschillende methodieken zoals Attent, Feestwijzer en Quality Nights voor organisatoren.

Het onderzoek stelt ons ook voor uitdagingen. Zo kunnen we nog verder gaan in het Vlaams kader voor de intergemeentelijke preventiewerking rond alcohol- en drugspreventie dat we momenteel uitwerken. Lokale overheden kunnen immers een belangrijke rol spelen, zeker met het oog op de alcohol-gerelateerde veiligheid en overlast in hun gemeente.

Vertrekkend van het principe 'health in all policies' zullen we, zoals steeds, ons beleid inzake alcohol en drugs blijven afstemmen op de contouren die door de federale overheid, in de schoot van de Algemene Cel Drugs en de IMC Volksgezondheid, worden afgelijnd.